МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ

БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ

ФИЛОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра теоретического и славянского языкознания

ЛЕЩЕНКО
Ксения Игоревна

РЕТРОСПЕКТИВНЫЙ ПОДХОД В СИНТАКСИЧЕСКОМ АНАЛИЗЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Магистерская диссертация

специальность 1-21 80 05 «Теория языка»

Научный руководитель:
доктор филологических наук,
профессор А.Н. Гордей

Допущена к защите
«____»_______________ 2016 г.
Зав. кафедрой теоретического и
славянского языкознания
___________________Л.А. Козловская
кандидат филологических наук, доцент

Минск, 2016

ОБЩАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА РАБОТЫ

Магистерская диссертация: 73 с., введение, 2 гл., заключение, 74 схемы-формулы, 60 источн.

Ключевые слова: СИНТАКСИС, СИНТАКСИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ, КОМБИНА́ТОРНАЯ СЕМАНТИКА, МОДЕЛЬ МИРА, ПОВЕРХНОСТНАЯ СТРУКТУРА, ГЛУБИННАЯ СТРУКТУРА, СВЕРХГЛУБИННАЯ СТРУКТУРА, РЕКУРСИЯ, МЕТОД РЕКУРСИВНОЙ РЕКОНСТРУКЦИИ, СЛОЖНО-РЕКУРСИВНОЕ ПРЕДЛОЖЕНИЕ, СИНТАКСИЧЕСКАЯ СТРУКТУРА, ЧЛЕНЫ ПРЕДЛОЖЕНИЯ, РЕКУРСИВНОЕ РАСШИРЕНИЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ, УРОВНИ РЕКУРСИИ, ПРЕЕМСТВЕННОСТЬ СТРУКТУР.

Работа «Ретроспективный подход в синтаксическом анализе предложения» является исследованием в области семантического синтаксиса – одной из наиболее активно развивающихся областей лингвистики. Объектом исследования выступила рекурсия в синтаксисе китайского языка.

Цель исследования – снятие противоречий в синтаксическом анализе и достижение его максимальной глубины. Методологически исследование опирается на основания комбинаторной семантики и принятые в ней терминологию, категориальный аппарат и систему процедур. Основным методом исследования является рекурсивная реконструкция.

На основании данного метода проведен синтаксический анализ отдельных сложно-рекурсивных предложений современного и древнего китайского языка. Актуальность исследования связана с использованием метода рекурсивной реконструкции, который позволяет установить для каждого знака его роль в предложении через задействование всех уровней синтаксиса – поверхностного, глубинного, сверхглубинного. Это позволило избежать ряда противоречий, например, таких, как смешение единиц разных уровней. Использование комплекса методик и процедур, принятых в комбинаторной семантике, при отходе от традиционных методов синтаксического анализа и определяет новизну нашего подхода. Данный подход, на наш взгляд, оправдал себя, позволив добиться в анализе максимальной точности и непротиворечивости.

Работа выполнена автором самостоятельно. Результаты исследования прошли апробацию на международных и республиканских научных конференциях, были опубликованы в сборниках материалов данных конференций, в сборниках научных трудов кафедры языкознания и страноведения Востока (БГУ) и могут быть использованы в процессе преподавания синтаксиса китайского языка, а также в дальнейших исследованиях в данной области.

АГУЛЬНАЯ ХАРАКТАРЫСТЫКА РАБОТЫ

Магістарская дысертацыя: 73 с., уводзіны, 2 ч., заключэнне, 74 схемы-формулы, 60 крыніц.

Ключавыя словы: СІНТАКСІС, СІНТАКСІЧНЫ АНАЛІЗ, КАМБІНА́ТАРНАЯ СЕМАНТЫКА, МАДЭЛЬ СВЕТУ, ПАВЯРХОЎНАЯ СТРУКТУРА, ГЛЫБІННАЯ СТРУКТУРА, ЗВЫШГЛЫБІННАЯ СТРУКТУРА, РЭКУРСІЯ, МЕТАД РЭКУРСІЎНАЙ РЭКАНСТРУКЦЫІ, СКЛАДАНА-РЭКУРСІЎНЫ СКАЗ, СІНТАКСІЧНАЯ СТРУКТУРА, ЧЛЕНЫ СКАЗА, РЭКУРСІЎНАЕ ПАШЫРЭННЕ СКАЗА, УЗРОЎНІ РЭКУРСІІ, ПЕРАЕМНАСЦЬ СТРУКТУР.

Работа «Рэтраспектыўны падыход у сінтаксічным аналізе сказа»» з'яўляецца даследаваннем у галіне семантычнага сінтаксісу – адной з абласцей лінгвістыкі, якія найбольш актыўна развіваюцца. Аб'ектам даследавання выступіла рэкурсія ў сінтаксісе кітайскай мовы.

Мэта даследавання – зняцце супярэчнасцяў у сінтаксічным аналізе і дасягненне яго максімальнай глыбіні. Метадалагічна даследаванне абапіраецца на асновы камбінатарнай семантыкі і прынятыя ў ёй тэрміналогію, катэгарыяльны апарат і сістэму працэдур. Асноўным метадам даследавання з'яўляецца рэкурсіўная рэканструкцыя.

На падставе дадзенага метаду праведзены сінтаксічны аналіз асобных складана-рэкурсіўных сказаў сучаснай і старажытнай кітайскай мовы. Актуальнасць даследавання звязаная з выкарыстаннем метаду рэкурсіўнай рэканструкцыі, які дазваляе ўсталяваць для кожнага знака яго ролю ў сказе праз задзейнічанне ўсіх узроўняў сінтаксісу – павярхоўнага, глыбіннага, звышглыбіннага. Гэта дазволіла пазбегнуць шэрагу супярэчнасцяў, напрыклад, такіх, як змешванне адзінак розных узроўняў. Выкарыстанне комплексу методык і працэдур, прынятых у камбінатарнай семантыцы пры адыходзе ад традыцыйных метадаў сінтаксічнага аналізу і вызначае навізну нашага падыходу. Дадзены падыход, на наш погляд, апраўдаў сябе, дазволіўшы дамагчыся ў аналізе максімальнай дакладнасці і несупярэчлівасці.

Работа выканана аўтарам самастойна. Вынікі даследавання прайшлі апрабацыю на міжнародных і рэспубліканскіх навуковых канферэнцыях, былі апублікаваныя ў зборніках матэрыялаў дадзеных канферэнцый, ў зборніках навуковых работ кафедры моваазнаўства і краіназнаўства Ўсходу (БДУ) і могуць быць выкарыстаны ў працэсе выкладання сінтаксісу кітайскай мовы, а таксама ў далейшых даследаваннях у гэтай галіне.

THE GENERAL DESCRIPTION OF THE WORK

Master's thesis: 73 p., introduction, 2 ch., conclusion, 74 schemes, 60 sources.

Keywords: SYNTAX, SYNTACTIC ANALYSIS, COMBINATORY SEMANTICS, MODEL OF THE WORLD, SURFACE STRUCTURE, DEEP (UNDERLYING) STRUCTURE, ULTRADEEP STRUCTURE, RECURSION, RECURSIVE RECONSTRUCTION, COMPLEX RECURSIVE SENTENCE, SYNTACTIC STRUCTURES OF THE SENTENCE, RECURSIVE EXPANSION OF THE SENTENCE, RECURSION LEVEL, CONTINUITY OF STRUCTURES.

The work « The retrospective approach to syntactic analysis » is a study in the area of syntax, which is one of the most actively developing areas of linguistics. The object of the study is recursion in the syntax of Chinese.

The purpose of the research is to remove contradictions in the syntactic analysis and to reach its maximum depth. Methodologically, the research is based on the grounds of combinatory semantics and terminology, categorical apparatus and system of procedures adopted in it. The main research method is recursive reconstruction.

Based on this method, syntactic analysis of complex recursive sentences of the modern and ancient Chinese language was carried out. The relevance of the research is connected with the use of the method of recursive reconstruction, which involves determining of the role in the sentence for each sign with considering of all levels of syntax – surface, deep, ultradeep. This eliminates a number of contradictions, such as confusion of items which refer to different levels. Departure from the traditional methods of analysis and using the complex of methods and procedures adopted in combinatory semantics determines the originality of the approach. This approach, in our view, proved its value, because it allowed to achieve maximum accuracy and consistency in the analysis.

The work is made by the author individually. The results of the research were approved at the international and national conferences, were published in the scientific conference information packages, collections of scientific articles of the Department of Oriental Linguistic and Country Studies (BSU) and can be used in the process of the Chinese syntax teaching, as well as for further research in this area.